3: Tallfesting av virkninger og beregning av samfunnsøkonomisk lønnsomhet

SOK-2301 - Nytte-kostnadsanalyse i teori og praksis

Espen Sirnes

2025-09-02

Framgangsmåte for å vurdere virkninger

- Alle positive og negative virkninger tallfestes så langt det lar seg gjøre
- Dersom betalingsvilligheten > summen av kostnadene:
 - \rightarrow Samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- Kostnadene verdien av det en må gi opp av andre ting (alternativkostnad)
- Nytten hvor mye en er villig til å betale (folks samlede betalingsvillighet)
- Flest mulig virkninger fastsettes i kroner

Finn effekt, kvanta og pris, for å tallfeste virkningene

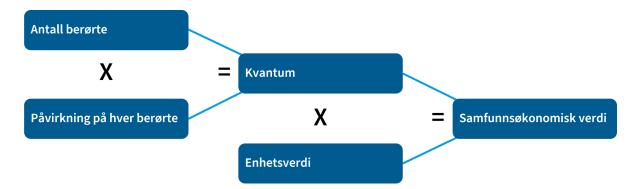

Figure 1: Samfunnsøkonomisk verdi

Kvantum

- Institusjoner
- Personer
- Bygg
- ++ ...

Metoder for å finne virkninger:

- Estimere virkninger med empiriske data
- Randomiserte kontrollerte forsøk
- Naturlige eksperimenter
- Lab-eksperimenter
- Generell empirisk og teroretisk kunnskap
- Tidligere analyser

Enhetspris

- Lønnsutgifter: Brutto reallønn inkl. arb.giveravg. og sosiale kostn.
- Fritid: Netto inntekt etter skatt
- Størst mulig grad markedspriser
- Vareinnsats: Pris eksl. toll + avgifter, inkl. avgift+kvotepris som er korreksjon
- Kvotekostnad uten CO-avgift brukes til kostnad ved klimagassutslipp
- Verdien på et statistisk liv 55 mill.

Beregn samfunnsøknomisk effekt

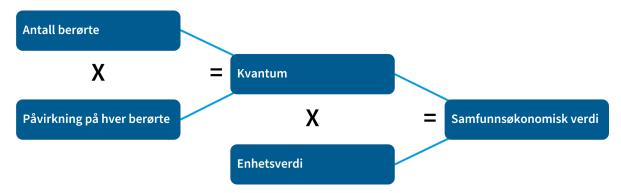

Figure 2: Samfunnsøkonomisk verdi

Skattefinansieringskostnad

- 1. Identifiser direkte netto virkningen på offentlige budsjetter
- 2. Identifiser indirekte netto endring i beskatningsgrunnlaget.
- multipliser med 45%
- 3. Skattefinansieringskostnaden er 20% av 1 og 2

Ikke prissatte virkninger

• verdimatrisemetoden

Kvantum / Enhetsverdi	Liten	Middels	Høy
Stort negativt Middels negativt Lite negativt	Middels negativ Liten negativ Ubetydelig/ingen	Stor negativ Middels negativ Liten negativ	Meget stor negativ Stor negativ Middels negativ
Verken positivt eller negativt	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen
Lite positivt Middels positivt	Ubetydelig/ingen Liten positiv	Liten positiv Middels positiv	Middels positiv Stor positiv
Stort positivt	Middels positiv	Stor positiv	Meget stor positiv

Vurder forventningsverdier

• Summen av Sannsuynlighet * kostnad

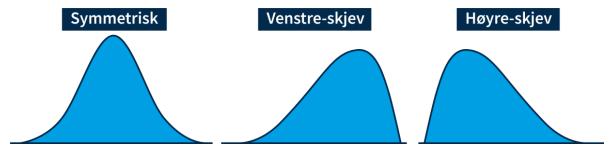

Figure 3: Samfunnsøkonomisk verdi

•

Vurdere samfunnsøkonomisk lønnsomhet

- 1. Bruk nåverdimetoden for prissatte virkninger \rightarrow ranger tiltakene
- 2. Bruk verdimatrisemetoden til å sammenstille ikke-prissatte virkninger
- 3. Ranger tiltakene basert på prissatte og ikke-prissatte virkninger

Beregn netto nåverdi

Oppgave

- 1. Hvordan er tiltakene rangert ihht. netto nåverdi?
 - finn netto nåverdi for tiltakene som er vurdert
 - er det bare ett, hvordan er det rangert ift. 0-alternativet
- 2. Hvordan er ikke-prissatte virkninger vurdert?
- 3. Påvirker ikke-prissatte virkninger rapportens anbefaling?